

Asia: VN/18248/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pormestari antoi valtiovarainministeriölle lausunnon hallituksen esityksen luonnoksesta koskien kuntarakennelain muuttamista (Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 17.8.2020 VN/18248/2020).

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan kuntarakennelain muuttamista. Lakiin lisättäisiin kuntien yhdistymisen harkinnanvaraista taloudellista tukea koskevat säännökset sekä säännökset yhdistymisestä johtuvien valtionosuuden menetysten korvaamisesta. Taloudellisen tuen määrä olisi valtioneuvoston harkinnassa.

Esitys on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2021 alusta.

Pääasialliset vaikutukset

Yhdistymisavustukseen varattavasta määrärahasta päätettäisiin vuoden 2022 talousarvion yhteydessä. Lähtökohtana olisi 10 miljoonan euron määräraha vuodelle 2022. Yhdistymisavustusten yhteismäärää vastaava euromäärä vähennettäisiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaisesta valtionosuudesta. Esityksen mukaan valtionosuuden vähennys olisi asukasta kohden kaikissa kunnissa yhtä suuri eli 1,82 euroa.

Valtionosuuden vähenemisen korvaus ei vaikuttaisi peruspalvelujen valtionosuuteen varattavaan määrärahaan, vaan niiden vähenemisen korvaus esitetään rahoitettavaksi valtion varoista.

Helsingin kaupungin lausunto esitykseen kuntarakennelain muuttamiseksi:

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä, että kuntarakennetta pystytään kehittämään vapaaehtoisilla yhdistymisillä ja sinänsä tärkeää on myös se, että kuntarakenteen kehittämiseen kannustetaan myös taloudellisin mekanismein. Esityksen mukaan harkinnanvaraisen yhdistymisavustuksen rahoittamisesta aiheutuva valtionosuuden vähennys olisi asukasta kohden kaikissa kunnissa yhtä suuri. Helsingin kaupungin rahoitusosuus olisi koko 10 miljoonan euron määrärahasta noin 1,2 miljoonaa euroa.

Kaupungin näkemyksen mukaan kuntarakennelakia ei tule uudistaa niin, että se vähentää kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia, vaan valtion on vastattava kaikesta kuntaliitoksiin liittyvästä rahoituksesta - kuntarakennelain 44 §:n mukaisesti. Mikäli valtion rahoitus ei ole mahdollista, tulee esityksestä ja siinä ehdotetun kaltaisista kuntarakennelain muutoksista luopua.

Esitys ja erityisesti yhdistymisavustuksia koskevan rahoituksen kattaminen valtionosuuksilla ei ole hyväksyttävää, kun otetaan huomioon kuntien talouteen jo koronasta sekä valtion muista vireillä olevista uudistuksista aiheutuvat paineet, erityisesti mahdollisesti perustettavien sote-maakuntien taloudellinen vaikutus kuntien talouteen sekä se, että sote-uudistuksen toteutuessa kuntien arviointimenettely ja peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä tulee joka tapauksessa uudistaa.

Eid Terttu
Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia